

NR 166/2014

**ZAUFANIE DO POLITYKÓW
W ELEKTORATACH PARTYJNYCH**

Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku 14 stycznia 2014 roku

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

Dla partii politycznych i ich liderów zbliża się gorący okres. Po niedawnych wyborach samorządowych, w najbliższych miesiącach czekają nas wybory prezydenckie i parlamentarne. Wiele deklaracji wyborców oraz wiedza potoczna wskazują, że wybory samorządowe, podobnie jak wszystkie inne powszechne akty wyborcze, dokonują się bardziej na zasadzie społecznego zaufania do poszczególnych kandydatów niż kwestii programowych. Dla decyzji wyborczych duże znaczenie miała i nadal ma po prostu przynależność lub poparcie partyjne kandydatów, które z punktu widzenia głosującego umożliwia najszybsze uporządkowanie wszystkich „możliwości wyborczych”. Z kolei zaufanie do partii politycznych budują przede wszystkim ich najbardziej liczący się politycy, w tym szczególnie liderzy. Postrzeganie partii poprzez osobę lidera jest od lat szczególnie widoczne w przypadku dwóch najbardziej liczących się partii: PO (jeszcze przed odejściem Donalda Tuska z funkcji przewodniczącego PO) i chyba jeszcze silniej – PiS. Wydaje się zatem, że poziom znajomości i zaufanie do najważniejszych polityków, a z punktu widzenia partii politycznych ogólny „zasób” osobowości cieszących się zaufaniem społecznym, są ciągle trudnym do przecenienia czynnikiem wpływającym na społeczne poparcie i wyborcze decyzje głosujących. W ostatnim sondażu¹ postanowiliśmy przyjrzeć się bliżej zaufaniu, jakim cieszą się znaczący politycy w elektoratach poszczególnych partii politycznych. Zanim jednak przystąpimy do analizy zaufania społecznego do liderów i polityków partyjnych, zatrzymajmy się chwilę nad kwestią zaufania do najważniejszej osoby w państwie, a zarazem polityka pozostającego pod tym względem poza wszelką konkurencją – już od blisko czterech lat niekwestionowanego lidera rankingów zaufania, czyli prezydenta Bronisława Komorowskiego.

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (294) przeprowadzono metodą wywiadów bezpośrednich (face-to-face) wspomaganym komputerowo (CAPI) w dniach 6–16 listopada 2014 roku na liczącej 934 osoby reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

Od października społeczne zaufanie do prezydenta osiąga rekordowo wysoki poziom – zaufaniem obdarza go aż 80% dorosłych Polaków. Są to najlepsze z dotąd rejestrowanych wyników Bronisława Komorowskiego. Jednocześnie prezydent, w odróżnieniu od całej plejady pozostałych liczących się przedstawicieli sceny politycznej, jest politykiem odbieranym zdecydowanie mniej krytycznie. W listopadzie nieufność w stosunku do niego wyraża tylko niespełna co dziesiąty badany (9%).

Bronisław Komorowski cieszy się zaufaniem większości zwolenników wszystkich liczących się na scenie politycznej ugrupowań. Nie zmienia to faktu, że sympatie i identyfikacje partyjne odgrywają pewną rolę w stosunku badanych do osoby urzędującego prezydenta.

Tabela 1. Stosunek do prezydenta Bronisława Komorowskiego w elektoratach głównych partii politycznych

Elektoraty partii politycznych*	Zaufanie	Nieufność	Średnia ocen**	Odchylenie standardowe
	w procentach			
PO	95	2	3,73	1,55
SLD	93	1	3,25	1,68
PSL	82	8	2,65	2,17
PiS oraz Solidarna Polska i Polska Razem	68	18	1,56	2,90
Ogół badanych	80	9	2,47	2,45

* Określone na podstawie deklaracji poparcia w ewentualnych wyborach do Sejmu

** Badani, określając swój stosunek do polityków, posługują się jedenastopunktową skalą, której skrajne punkty określić można jako pełne zaufanie (+5) i głęboką nieufność (-5)

Relatywnie najlepsze notowania prezydent ma w elektoracie partii, z której się wywodzi, czyli PO. Zaufaniem darzy go aż 95% zwolenników PO, nie ufa mu zaś zaledwie dwóch na stu (2%). Tylko nieznacznie rzadziej ufają mu zdeklarowani wyborcy SLD (93%). Ale już mniej przychylni są mu zwolennicy współrządzącego PSL – choć i w tym elektoracie zaufanie do prezydenta deklaruje ogromna większość badanych (82%). Zdecydowanie najbardziej krytyczny w ocenach urzędującego prezydenta jest elektorat PiS i związanych z nim ugrupowań – Solidarnej Polski i Polski Razem. Wprawdzie i tu zaufanie do urzędującego prezydenta deklaruje większość – ponad dwie trzecie ankietowanych (68%), czyli spora część wyborców tych partii – jednak prawie co piąty ma do osoby prezydenta zdecydowanie negatywny stosunek i wyraża wobec niego nieufność (18%).

Liderzy najbardziej znaczących w Polsce w chwili obecnej partii politycznych to także osoby bardzo dobrze znane i identyfikowane przez ogół społeczeństwa. Przyczynił się do tego zarówno ustalony, od lat niezmienny w swym zasadniczym kształcie układ sceny politycznej, jak i fakt, że większość obecnych szefów partii to osoby mające wieloletni staż polityczny i w przeszłości pełniące eksponowane funkcje w rządzie i państwie.

Powszechnie lub niemal powszechnie rozpoznawani są szefowie dwóch głównych partii – prezes PiS Jarosław Kaczyński i od niedawna pełniący funkcję premiera i przewodniczącej PO Ewa Kopacz. Według listopadowych deklaracji, polityków tych rozpoznaje 99% badanych. Do bardzo nielicznych należą osoby, które nie identyfikują szefa SLD Leszka Millera (4%) lub lidera Twojego Ruchu Janusza Palikota i Solidarnej Polski Zbigniewa Ziobry (odpowiednio 3% i 4%). Bardzo dobrze znanym politykiem jest również Janusz Korwin-Mikke (7% deklaracji nieznanomości), polityk od dawna obecny na politycznej scenie, niemniej jednak do czasu ostatnich eurowyborów, w których jego partia odniosła spory sukces, pozostający poza głównym nurtem krajowej polityki.

Słabiej wypada znajomość lidera najmłodszej na naszej scenie politycznej partii, Polski Razem Jarosława Gowina. Nie rozpoznaje go prawie jedna piąta ankietowanych (18% deklaracji nieznanomości). Relatywnie najmniej wyrazistym politykiem spośród obecnych szefów liczących się ugrupowań okazuje się przewodniczący PSL Janusz Piechociński. Jego nazwisko nic nie mówi więcej niż co czwartemu respondentowi (27%).

Spośród liderów partyjnych zdecydowanie najlepsze notowania wśród ogółu Polaków ma premier Ewa Kopacz. Wraz z nominacją na urząd premiera jej popularność i oceny zdecydowanie wzrosły. Obecnie – inaczej niż przed nominacją Donalda Tuska na szefa Rady Europejskiej – w jej społecznych ocenach zdecydowanie dominuje nastawienie pozytywne. Według listopadowych deklaracji badanych ufa jej nieco ponad trzy piąte ogółu Polaków (62%, wzrost o 27 punktów procentowych w stosunku do sierpnia), nieufność wobec niej wyraża zaś tylko 13% respondentów (spadek o 19 punktów procentowych). Jest ona drugim po prezydencie politykiem, o którym można powiedzieć, że cieszy się zaufaniem większości Polaków. Duże zaufanie do pani premier niewątpliwie może być w tej chwili profitem dla głównej partii rządzącej, jeśli chodzi o jej notowania u wyborców, jednak na przyszłość stanowić będzie także wyzwanie. Z reguły bowiem w pierwszym okresie sprawowania funkcji szefowie rządów uzyskują od badanych mniejszy lub większy kredyt zaufania, który wcześniej czy później się kończy.

Tabela 2. Stosunek do liderów partyjnych wśród ogółu badanych

Politycy	Zaufanie	Nieufność	Obojętność	Brak opinii	Nieznajomość	Średnia ocen*
	w procentach					
Ewa Kopacz	62	13	21	3	1	1,43
Leszek Miller	39	27	27	3	4	0,03
Jarosław Kaczyński	33	47	18	1	1	-0,77
Janusz Piechociński	32	16	22	3	27	0,46
Jarosław Gowin	29	23	26	4	18	0,00
Zbigniew Ziobro	29	40	24	3	4	-0,66
Janusz Korwin-Mikke	20	51	19	3	7	-1,65
Janusz Palikot	18	54	22	3	3	-1,56

* Badani, określając swój stosunek do polityków, posługują się jedenastopunktową skalą, której skrajne punkty określić można jako pełne zaufanie (+5) i głęboką nieufność (-5)

Wizerunek liderów pozostałych partii wydaje się znacznie bardziej utrwalony. Od wielu miesięcy ich notowania podlegają na ogół niezbyt dużym wahaniom, jednak ich społeczny odbiór jest znacznie mniej pozytywny niż w przypadku pani premier. Większość z nich to osoby odbierane zdecydowanie kontrowersyjnie – u części badanych budzące zaufanie, u innych nastawienie wyraźnie negatywne.

Biorąc pod uwagę zasięg społecznego zaufania, od pewnego czasu można obserwować niewielką przewagę Leszka Millera nad liderami pozostałych partii. W listopadzie zaufanie do szefa SLD zadeklarowało 39% ankietowanych. Generalnie jednak zaufanie do większości czołowych przedstawicieli sceny politycznej oscyluje wokół jednej trzeciej wskazań. Według listopadowych deklaracji badanych, co trzeci spośród nich ufa prezesowi PiS Jarosławowi Kaczyńskiemu (33%) i liderowi PSL Januszowi Piechocińskiemu (32%). Niewiele mniej ma zaufanie do prezesa Solidarnej Polski Zbigniewa Ziobry oraz szefa Polski Razem Jarosława Gowina (po 29% wskazań). Wyraźnie mniej sympatyków mają natomiast wśród Polaków Janusz Palikot i Janusz Korwin-Mikke (odpowiednio 18% i 20% deklaracji zaufania). Obaj ci politycy budzą też wśród badanych stosunkowo najwięcej negatywnych emocji (odpowiednio: 54% i 51% deklaracji nieufności). Bardzo dużo przeciwników ma Jarosław Kaczyński – nie ufa mu prawie połowa ankietowanych (47%) i nastawienie to zdecydowanie dominuje w ocenach tego polityka (średnia ocen według jedenastopunktowej skali zaufania i nieufności wynosi -0,77 punktu). Bilans zaufania i nieufności lepiej wypada w przypadku Leszka Millera i Jarosława Gowina (średnie ocen wynoszą odpowiednio 0,03 i 0,00). Politycy ci trochę częściej spotykają się z zaufaniem niż nieufnością badanych, jednak średnie ocen bliskie wartości 0, świadczą, że te pozytywne emocje doświadczane są znacznie słabiej niż negatywne. Dość korzystny wizerunek i dodatnią średnią ocen, świadczącą o znaczącej przewadze zaufania nad nieufnością ma jedynie szef PSL Janusz Piechociński (0,46).

A jak to zaufanie kształtuje się wśród zwolenników poszczególnych partii?

Liderzy partyjni, co rozumie, najlepsze notowania mają w elektoratach własnych ugrupowań.

Tabela 3. Zaufanie i nieufność w elektoratach partii politycznych

Politycy	Elektoraty partii politycznych								Ogół badanych	
	PO		PSL		PiS wraz z Solidarną Polską i Polską Razem		SLD			
	zaufanie	nieufność	zaufanie	nieufność	zaufanie	nieufność	zaufanie	nieufność	zaufanie	nieufność
	w procentach									
E. Kopacz	88	2	71	13	49	29	79	7	62	13
D. Tusk	82	8	43	39	27	53	41	37	44	35
G. Schetyna	58	13	53	14	41	26	46	15	41	17
R. Sikorski	59	18	45	25	26	56	43	39	36	32
J. Piechociński	50	11	51	10	26	26	52	25	32	16
J. Kaczyński	15	72	25	46	83	9	8	68	33	47
A. Macierewicz	10	71	23	42	42	21	8	81	19	47
Z. Ziobro	21	61	33	31	56	17	14	71	29	40
J. Gowin	29	34	22	27	51	11	22	45	29	23
L. Miller	45	25	47	23	32	44	82	7	39	27
J. Palikot	24	48	15	61	9	73	26	58	18	54
J. Korwin-Mikke	13	68	15	51	22	50	17	65	20	51

Tabela 4. Średnie ocen polityków w elektoratach partii politycznych według jedenastopunktowej skali zaufania i nieufności

Politycy	Elektoraty partii politycznych				
	PO	PSL	PiS wraz z Solidarną Polską i Polską Razem	SLD	Ogół badanych
E. Kopacz	2,89	1,60	0,33	1,87	1,43
D. Tusk	2,49	0,11	-1,38	0,12	0,03
G. Schetyna	1,12	1,04	0,23	0,88	0,55
R. Sikorski	1,02	,38	-1,31	-0,49	-0,23
J. Piechociński	1,16	1,26	-0,24	0,58	0,46
J. Kaczyński	-2,55	-0,67	2,86	-2,70	-0,77
A. Macierewicz	-3,08	-1,19	0,74	-3,72	-1,62
Z. Ziobro	-1,76	-0,25	1,32	-2,27	-0,66
J. Gowin	-0,50	-0,46	1,20	-0,77	0,00
L. Miller	0,22	0,49	-0,73	2,22	0,03
J. Palikot	-1,03	-1,58	-2,73	-1,19	-1,56
J. Korwin-Mikke	-2,75	-2,07	-1,39	-2,57	-1,65

W elektoracie **PO** szefowej partii Ewie Kopacz ufa aż 88% badanych, brak zaufania deklaruje zaledwie 2% respondentów. Dla zwolenników PO jest ona drugim po prezydencie politykiem, któremu ufają w największym stopniu. Bardzo wysokie, ale nieco słabsze niż obecna premier notowania w elektoracie rodzimej partii ma obecnie Donald Tusk. Ufa mu 82% zwolenników PO, brak zaufania do niego wyraża zaś 8% ankietowanych. W sierpniu br., a więc jeszcze przed jego nominacją na szefa Rady Europejskiej ufało mu tylko nieco więcej zwolenników PO niż obecnie (86%). Jako urzędujący premier i szef partii Donald Tusk cieszył się prawie takim samym zaufaniem swojego elektoratu jak teraz jego następczyni.

Kolejne miejsca w tym wewnątrzpartyjnym rankingu zajmują inni czołowi politycy PO – marszałek Sejmu Radosław Sikorski i szef MSZ Grzegorz Schetyna, którym ufa prawie trzy piąte zdeklarowanych wyborców PO (odpowiednio 59% i 58% deklaracji zaufania), a w dalszej kolejności – lider koalicyjnego PSL Janusz Piechociński (50% deklaracji zaufania w elektoracie PO).

Spośród polityków PO, w elektoratach pozostałych ugrupowań wysoki poziom zaufania ma przede wszystkim premier Ewa Kopacz. Ufa jej 71% wyborców koalicyjnego PSL, a tylko 13% spośród nich nie ma do niej zaufania. Także wśród wyborców opozycyjnego SLD premier Kopacz wzbudza duże zaufanie – aż 79% zwolenników tej partii ufa szefowej PO (brak zaufania deklaruje 7%). Najśłabsze notowania ma wśród zwolenników PiS oraz – współpracujących z nim – Solidarnej Polski i Polski Razem, choć i tak więcej zdeklarowanych wyborców tych partii jej ufa (49%), niż wyraża w stosunku do niej nieufność (29%).

Pozostali znaczący politycy PO relatywnie dobre oceny mają także wśród zwolenników koalicyjnego PSL oraz w elektoracie SLD. Lepsze niż przeciętnie notowania wśród wyborców tych partii ma Grzegorz Schetyna (średnie ocen wynoszą odpowiednio 1,04 w elektoracie PSL i 0,88 wśród wyborców SLD). Sporym zaufaniem cieszą się tu ponadto Radosław Sikorski (45% wskazań w elektoracie PSL i 43% wśród zwolenników SLD) i były premier Donald Tusk (odpowiednio 43% i 41% wskazań). Znacznie bardziej krytyczni w ocenach przedstawicieli PO są wyborcy PiS, Solidarnej Polski i Polski Razem. Dużą nieufność budzą tu przede wszystkim Radosław Sikorski (56% wskazań) i premier Donald Tusk (53%). Relatywnie dobrze i niewiele gorzej niż przeciętnie wypadają natomiast w tym elektoracie oceny Grzegorza Schetyny. Zaufaniem darzy go 41% zwolenników tych partii, nie ufa mu zaś nieco ponad jedna czwarta (26%).

Dla wyborców **PiS** oraz **Solidarnej Polski** i **Polski Razem** politykiem wzbudzającym największe zaufanie i absolutnym numerem jeden jest Jarosław Kaczyński. Ufa mu 83% zadeklarowanych wyborców tych ugrupowań, nieufność w stosunku do niego wyraża zaś tylko niespełna co dziesiąty ankietowany (9%) i pod względem zaufania zdecydowanie dystansuje on wszystkich pozostałych przedstawicieli sceny politycznej, włącznie z prezydentem. W elektoracie tych partii, w którym zdecydowaną większość stanowią jednak wyborcy PiS, relatywnie dużym i znacznie większym niż przeciętnie zaufaniem cieszą się również liderzy dwóch związanych z nim ugrupowań – szef Solidarnej Polski Zbigniew Ziobro i przewodniczący Polski Razem Jarosław Gowin. Co poniekąd zrozumiałe, poziom zaufania do tych polityków jest jednak dużo niższy niż w przypadku Jarosława Kaczyńskiego. Zbigniewowi Ziobrze ufa 56% wspólnego elektoratu PiS, Solidarnej Polski i Polski Razem, zaufanie do Jarosława Gowina wyraża zaś łącznie 51% zwolenników wszystkich tych partii. Lider Solidarnej Polski, niegdyś jeden z czołowych polityków PiS, poza dużą rzeszą sympatyków ma tu jednak również relatywnie sporo przeciwników – nie ufa mu blisko jedna piąta badanych (17%). Warto zauważyć, że w tym zdominowanym przez zwolenników PiS elektoracie więcej kontrowersji budzi jednak osoba wiceprzewodniczącego PiS i szefa Zespołu Parlamentarnego ds. Zbadania Przyczyn Katastrofy Tu-154 M z 10 kwietnia 2010 roku, Antoniego Macierewicza. Zaufanie do niego wyraża w sumie 42% zadeklarowanych wyborców PiS, Solidarnej Polski i Polski Razem, a nieco ponad jedna piąta mu nie ufa (21%).

Przez zwolenników innych ugrupowań liderzy PiS, Solidarnej Polski i Polski Razem odbierani są na ogół bardzo krytycznie. Jarosławowi Kaczyńskiemu nie ufa prawie trzy czwarte zwolenników PO (72%) i niewiele mniejsza część elektoratu SLD (68%), a tylko nieliczni wyborcy tych partii mają do niego pozytywne nastawienie (odpowiednio 15% i 8%). Gorsze notowania wśród wyborców tych partii ma jedynie Antoni Macierewicz (81% deklaracji nieufności i 8% deklaracji zaufania w elektoracie SLD i odpowiednio 71% i 10% wskazań w elektoracie PO). Znacznie bardziej przychylni w ocenach polityków PiS, a zwłaszcza Jarosława Kaczyńskiego, są wyborcy PSL. Niemniej jednak i w tym elektoracie prezes PiS znacznie częściej budzi nieufność (46%), niż spotyka się z zaufaniem (25%).

Bardzo niekorzystne notowania wśród wyborców innych partii ma również lider Solidarnej Polski Zbigniew Ziobro. Najwięcej negatywnych emocji polityk ten budzi w elektoracie SLD (71% deklaracji nieufności). Nie ufa mu także większość sympatyków PO (61%). Jedynie wśród wyborców PSL Zbigniew Ziobro minimalnie częściej spotyka się z zaufaniem (33%), niż budzi nieufność (31%).

Lepiej przez zwolenników innych partii odbierany jest szef Polski Razem Jarosław Gowin. Stosunkowo najwięcej sympatyków i najlepsze notowania ma on w elektoracie PO (29% deklaracji zaufania). Niemniej i tu przeważają jego przeciwnicy (34%). Z kolei stosunkowo najbardziej krytyczni i niechętni mu są wyborcy SLD (22% deklaracji zaufania i 45% deklaracji nieufności).

Podobnie jak w przypadku elektoratów dwóch największych ugrupowań, także w elektoracie **SLD** poparcie dla partii w ogromnym stopniu idzie w parze z aprobatą osoby lidera. Leszkowi Millerowi ufa ponad cztery piąte zdeklarowanych wyborców Sojuszu (82%), a tylko co piętnasty ma do niego stosunek negatywny (7%). Lepsze notowania ma tu jedynie prezydent Komorowski – prawie równie powszechnie darzony zaufaniem przez zwolenników SLD, jak i wyborców PO. Poza własnym elektoratem, lider SLD najwięcej zwolenników ma wśród wyborców PSL. Zaufaniem darzy go prawie połowa zdeklarowanych wyborców tej partii (47%), nie ufa mu zaś blisko co czwarty (23%). Niewiele gorzej jest odbierany również w elektoracie PO – 45% wyborców Platformy ma zaufanie do szefa SLD, a co czwarty mu nie ufa (25%). Natomiast wśród wyborców PiS, SP i PR lider SLD częściej budzi nieufność (44%) niż zaufanie (32%).

W porównaniu z elektoratami innych ugrupowań, elektorat **PSL** jest słabo skoncentrowany na osobie lidera i w mniejszym stopniu zbudowany na zasadzie zaufania do formalnego przywódcy. Zaufanie do Janusza Piechocińskiego wyraża tylko nieco ponad połowa badanych deklarujących poparcie dla PSL (51%), a co dziesiąty mu nie ufa². Dużo większym zaufaniem cieszą się w tym elektoracie prezydent Komorowski i premier Ewa Kopacz. Oceny zbliżone do notowań Janusza Piechocińskiego ma tu także Grzegorz Schetyna (53% deklaracji zaufania). W odróżnieniu od szefów pozostałych liczących się partii, Janusz Piechociński jest jednak politykiem mniej wyrazistym, słabiej rozpoznawanym i co się z tym wiąże – mniej kontrowersyjnym. Jego nazwisko nic nie mówi sporej części ogółu ankietowanych, ale także – jak się okazuje – nie identyfikuje go spora część elektoratu PSL (19%). Podobną liczbę zwolenników jak w elektoracie PSL polityk ten ma wśród wyborców PO (50%) i SLD (52%).

Dwaj kolejni liderzy partyjni, Janusz Korwin-Mikke i Janusz Palikot, należą do najbardziej kontrowersyjnie odbieranych przedstawicieli sceny politycznej. Ze względu na zbyt małą reprezentację zwolenników Nowej Prawicy i Twojego Ruchu wśród ogółu badanych, nie możemy w pełni miarodajnie odpowiedzieć na pytanie, jak dużym zaufaniem politycy ci cieszą się w elektoratach własnych partii. Przez zwolenników innych ugrupowań

² Trzeba zastrzec, że są to deklaracje sprzed wyborczego sukcesu PSL w wyborach samorządowych.

odbierani są zdecydowanie negatywnie. Janusz Korwin Mikke najgorsze notowania ma w elektoracie PO (średnia ocen wynosi -2,75) i w drugiej kolejności – wśród wyborców SLD (-2,57). W elektoratach tych partii nieufność wobec niego wyraża odpowiednio 68% i 65% badanych. Zaufaniem darzy go zaś 13% zwolenników Platformy i 17% zadeklarowanych wyborców Sojuszu. Większą nieufność i gorsze notowania ma wśród zwolenników tych partii jedynie Antoni Macierewicz. Mniej krytyczni wobec lidera Nowej Prawicy są wyborcy PSL (odpowiednio 15% deklaracji zaufania i 51% deklaracji nieufności). Najwięcej sympatyków ma on natomiast w elektoracie PiS (22%), niemniej jednak i tu zdecydowanie przeważają jego przeciwnicy (50% deklaracji nieufności).

Zupełnie inaczej kształtują się sympatie i antypatie elektoratów, jeśli chodzi o osobę Janusza Palikota. Lider Twojego Ruchu największą nieufność budzi wśród wyborców ugrupowań prawicowych – PiS, Solidarnej Polski i Polski Razem. Nie ufa mu aż 73% tego elektoratu, a tylko co jedenasty (9%) ma pozytywne nastawienie wobec szefa Twojego Ruchu. Bardzo dużą nieufność budzi on także wśród na ogół bardziej umiarkowanych i stonowanych w ocenach wyborców PSL. Dla zwolenników partii ludowców Janusz Palikot jest tym politykiem, który najczęściej spotyka się z ich strony z brakiem zaufania i budzi najczęściej negatywnych emocji (61% wskazań). Z kolei najczęściej sympatyków lider Twojego Ruchu ma wśród wyborców PO (24%) i SLD (26%), choć i w tych elektoratach (zwłaszcza wśród wyborców SLD) zdecydowanie dominują jego przeciwnicy. Nie ufa mu prawie co drugi badany opowiadający się za Platformą (48%) i prawie trzy piąte sympatyków SLD (58%).

Zaufanie do najważniejszych polityków wśród elektoratów najbardziej liczących się w tej chwili partii politycznych może wskazywać, jakie alianse polityczne lub ewentualnie koalicje byłyby dobrze lub źle przyjęte przez zwolenników poszczególnych ugrupowań. Co interesujące, jeśli wziąć pod uwagę sympatie elektoratów, można sądzić, że związki łączące SLD i PO są obecnie prawie równie silne jak obecnych koalicjantów PO i PSL. Znaczący politycy Platformy Obywatelskiej są równie popularni (a pani premier nawet popularniejsza) w elektoracie SLD jak PSL. Duża fascynacja politykami PO wśród

zwolenników SLD może oznaczać także niebezpieczeństwo utraty wyborców przez tę drugą partię na rzecz pierwszej.

Nietypowa wydaje się w tej chwili sytuacja PSL, którego przewodniczący wciąż dla licznej grupy Polaków pozostaje postacią stosunkowo mało znaną. Także wśród wyborców PSL nie zyskał on jeszcze tak jednoznacznego poparcia jak liderzy innych partii. Być może sytuacja ta zmieni się po sukcesie PSL w wyborach samorządowych. Jeśli chodzi o sympatie do innych ugrupowań, to poza licznym gronem zwolenników PO, wydaje się, że część wyborców PSL ciągle z pewną życzliwością zerka w stronę PiS. Jednak, generalnie rzecz biorąc, PiS (wraz z Solidarną Polską i Polską Razem) pozostaje partią najbardziej izolowaną i – jeśli brać pod uwagę tylko sympatie elektoratów – posiadającą najmniejszą zdolność koalicyjną spośród analizowanych ugrupowań.

Opracowała
Agnieszka CYBULSKA